

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: Παρασκευή, 25 Μαΐου 2012

Ωρα εξέτασης: 11:00 – 13:00

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ.
ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΟΜΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
A1 (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ)	1	22
A2 (ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ)	2	28
B1.α (ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ ΑΡ.)	3	4
B1.β (ΓΕΝΙΚΗ ΠΛΗΘ.)	4	3
B2 (ΡΗΜΑΤΑ)	5	6
B3 (ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)	6	2
B4 (ΣΥΝΤΑΞΗ)	7	4
B5.α (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ)	8	2
B5.β (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ)	9	2.5
B5.γ (ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ)	10	2.5
B6.α (ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ)	11	2
B6.β (ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ)	12	2
B7 (ΜΕΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ)	13	10
B8 (ΜΕΤ. ΛΑΤΙΝΙΚΑ)	14	10

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ**(Μονάδες 50)**

	<u>Μον.</u>
I. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem <u>eius</u> mirati sunt.	4
Nam cum ad eum magnum pondus auri <u>publice</u> missum attulissent, ut <u>eo</u> uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit:	5
«Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam <u>ipsum</u> fieri <u>locupletem</u> ;	8
et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse».	5
(Λατινικά Λυκείου, XXXVI)	
ΣΥΝΟΛΟ	22

	<u>Μον.</u>
II. Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit.	6
Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat.	4
Curat et providet ne, intercepta epistula, nostra <u>consilia</u> ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit.	6

Legatum monet ut, si <u>adire</u> non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat.	6
In litteris scribit se <u>cum legionibus</u> celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. (Λατινικά Λυκείου, XLV)	6
ΣΥΝΟΛΟ	28

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 50)

1. (α) **Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους των πιο κάτω αποσπασμάτων στον αντίθετο αριθμό:**

- ... *ut eo uteretur* ...
- ... *ut eis uterentur*
- *Legatum monet ut epistulam ad amentum tragulae adliget...*

Legatos monent ut epistulas ad amenta tragularum adligent...

(8 X 0.5 = Μονάδες 4)

(β) **Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στη γενική πληθυντικού:**

magnum pondus, ipsum, hostibus, rem, epistulam

magnum ponderum, ipsorum, hostium, rerum, epistularum

(6 X 0.5 = Μονάδες 3)

2. Να τρέψετε τα πιο κάτω ρήματα σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα από το καθένα (εκεί όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο):

- *mirati sunt*: στο ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα

mirentur, miraturi sint

- *dixit*: στο απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου στην ίδια φωνή

dicere, dixisse

- *gerantur*: στο ίδιο πρόσωπο της οριστικής παρατατικού και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

gerebantur, gesta erant

- *curat*: στο β' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και την ίδια φωνή

cura, curate

- *monet*: στο α' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή

moneo, monebo

- *possit*: στον αντίστοιχο τύπο του παρατατικού και υπερσυντελικού

posset, potuisset

(12 X 0.5 = Μονάδες 6)

3. Να γράψετε τα παραθετικά (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω τύπων. Στην περίπτωση του επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος:

magnum: Συγκριτικός: **maius**

Υπερθετικός: **maximum**

celeriter: Συγκριτικός: **celerius**

Υπερθετικός: **celerrime**

(4 X 0.5 = Μονάδες 2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις πιο κάτω λέξεις (είναι υπογραμμισμένες στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση):

eius: γενική κτητική στο *paupertatem*

publice: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

eo: αντικείμενο στο *uteretur*

ipsum: υποκείμενο στο *fieri*

locupletem: κατηγορούμενο στο *ipsum*

consilia: υποκείμενο στο *cognoscantur*

adire: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο *non possit*

cum legionibus: εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας

(8 X 0.5 = Μονάδες 4)

5. Να αναγνωρίσετε τις πιο κάτω προτάσεις:

(α) *cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent*

Είδος: δευτερεύουσα χρονική πρόταση

Εισαγωγή: με τον ιστορικό/διηγηματικό *cum*

Εκφορά: με υποτακτική υπερσυντελικού

Απιολόγηση εκφοράς: εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*solvit/dixit*), προτερόχρονο στο παρελθόν

(4 X 0.5 = Μονάδες 2)

(β) *quae apud Ciceronem gerantur*

Είδος: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας

Εισαγωγή: με την ερωτηματική αντωνυμία *quae*

Εκφορά: με υποτακτική ενεστώτα (*gerantur*)

Απιολόγηση εκφοράς: εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*cognoscit*) – σύγχρονο στο παρόν

Συντακτική θέση: αντικείμενο στο *cognoscit*

(5 X 0.5 = Μονάδες 2.5)

(γ) *ut ad Ciceronem epistulam deferat*

Είδος: **δευτερεύουσα βουλητική καταφατική πρόταση**

Εισαγωγή: **με το βουλητικό σύνδεσμο ut**

Εκφορά: **με υποτακτική ενεστώτα (deferat)**

Αιτιολόγηση εκφοράς: **εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (persuadet)**

Συντακτική θέση: **(Άμεσο) αντικείμενο στο persuadet**

(5 X 0.5 = Μονάδες 2.5)

6. (α) **Να μετατρέψετε στο πιο κάτω απόσπασμα την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:**

... nostra consilia ab hostibus cognoscantur

nostra consilia hostes cognoscant

(0.25 + 0.25 + 1 + 0.5 = Μονάδες 2)

(β) **Να μετατρέψετε το πιο κάτω απόσπασμα σε πλάγιο λόγο με εξάρτηση από το *Scriptor narravit***

Caesar ex captivis cognoscit

Scriptor narravit **Caesarem** ex captivis **cognoscere**

(2 X 1 = Μονάδες 2)

7. **Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:**

	<u>Μονάδες</u>
Postero die castra ex eo loco movent.	1
Idem facit Caesar, equitatumque omnem ad numerum quattuor milium, quem ex omni provincia et Aeduis atque eorum sociis coactum habebat, mittit,	4
qui videant in quam terram hostes iter faciant.	2
Qui infesto loco cum equitatu hostium proeliantur; et pauci de nostris interficiuntur.	3

(C. I. Caesaris, <i>De Bello Gallico</i> I, 15, διασκευή)	
Λεξιλόγιο:	
quattuor milium: τέσσερις χιλιάδες	
provincia, -ae = επαρχία	
Aedui = οι Αΐδουοι	
iter, itineris = πορεία	
Σύνολο	10

Μετάφραση

Την επόμενη μέρα μετακινούν το στρατόπεδο από αυτό το μέρος¹. Το ίδιο κάνει και ο Καίσαρας και στέλλει όλο το ιππικό, περίπου σε αριθμό τέσσερις χιλιάδες, το οποίο² είχε συγκεντρωμένο από όλη την επαρχία και (από) τους Αιδούους και (από) τους συμμάχους³ αυτών, για να δουν σε ποια χώρα⁴ οι εχθροί κάνουν πορεία⁵. Αυτοί σε εχθρικό τόπο με το ιππικό των εχθρών μάχονται⁶ και λίγοι από τους δικούς μας σκοτώνονται.

---

¹ τόπο

² που

³ συντρόφους

⁴ γη

⁵ πορεύονται, βαδίζουν

⁶ συνάπτουν μάχη, πολεμούν

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Στη Ρώμη πολλοί έξοχοι άνδρες περιφρόνησαν τη δύναμη των όπλων και θαύμασαν τη σοφία των Ελλήνων. Αυτό ήθελαν να κάνουν και τα δικά τους παιδιά.

	<u>Μονάδες</u>
Romae multi viri excellentes vim armorum contempserunt	3.5
et sapientiam Graecorum (ad)mirati sunt.	1.5
Id/Hoc/Idem et liberos/pueros suos facere volebant/cupiebant.	5
Σύνολο	10

– ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ –